

Izvorna jezična inačica ove stranice [es](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutano pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Španjolski

Swipe to change

Roditeljska odgovornost – skrbništvo nad djecom i prava na kontakt

Španjolska

1 Što u praktičnom smislu znači pravni pojam „roditeljska odgovornost”? Koja su prava i obveze nositelja roditeljske odgovornosti?

U španjolskom se pravu roditeljska odgovornost obično naziva „patria potestad” (roditeljska nadležnost). Sastoji se od prava i dužnosti pojedinaca, obično roditelja, ili pravnih osoba kojima je zakonom ili sudskom odlukom povjerena zaštita maloljetnika i njegove imovine.

Roditeljska odgovornost uvijek se mora izvršavati u korist djece u skladu s njihovim osobnostima i poštujući njihov tjelesni i psihološki integritet. Ona uključuje sljedeće dužnosti i ovlasti:

1. brigu o djeci, boravak s djecom, hranjenje djece, odgoj djece i osiguranje da dobiju sveobuhvatno obrazovanje.
2. zastupanje djece i upravljanje njihovom imovinom.

2 Tko u pravilu ima roditeljsku odgovornost nad djetetom?

Roditelji imaju roditeljsku odgovornost za maloljetnike.

U slučaju rastave, razvoda, razdvajanja ili prestanka zajedničkog života roditelja, sva prava i dužnosti za donošenje odluke o maloljetnicima u odnosu na njihove osobe i imovinu pripadaju obama roditeljima, osim u iznimnim okolnostima.

Ako roditelji žive odvojeno, roditeljsku odgovornost izvršava roditelj s kojim dijete živi. Međutim, na temelju obrazloženog zahtjeva drugog roditelja, sud može u interesu djeteta tome roditelju povjeriti izvršavanje roditeljske odgovornosti zajedno s drugim roditeljem ili može između majke i oca podijeliti funkcije svojstvene izvršavanju roditeljske odgovornosti.

3 Ako roditelji nisu sposobni ili ne žele snositi roditeljsku odgovornost nad svojom djecom, može li se umjesto njih odrediti neka druga osoba?

Prema španjolskom pravu, ako roditelji ne izvršavaju dužnosti zaštite propisane zakonom o skrbi o maloljetnicima ili ih ne izvršavaju na odgovarajući način, za izvršavanje roditeljske odgovornosti nad maloljetnicima mogu se imenovati drugi srodnici, osobe ili institucije.

4 Ako se roditelji razvedu ili prekinu odnos, kako se rješava pitanje roditeljske odgovornosti u budućnosti?

U slučaju razvoda ili rastave roditelja, roditeljska odgovornost može se utvrditi na sljedeće načine:

na zahtjev oba roditelja sporazumom o uređenju (*convenio regulado*) koji moraju odobriti sudovi, sudskom odlukom, u parničnom postupku.

Roditeljsku odgovornost, kao instituciju za zaštitu maloljetnika, imaju oba roditelja.

Rješenja za skrb o maloljetnicima i skrbništvo nad njima mogu se sažeti na sljedeći način:

odjela skrbništva samo jednom roditelju: to je najčešće rješenje u postupcima rastave, sporazumnog razvoda ili bračnim parnicama; za roditelja koji nema skrbništvo moraju se utvrditi mehanizmi posjećivanja,

zajedničko skrbništvo, što znači da djeca naizmjenice borave s jednim ili drugim roditeljem,

iznimno, ovisno o okolnostima i ako je to u interesu maloljetnika, može se donijeti sudska odluka kojom se skrb o djetetu i skrbništvo dodjeljuju trećoj osobi, na prijedlog samih roditelja ili na temelju izravne odluke suda.

U slučajevima kada je za skrb o maloljetniku odgovorno javno tijelo, ta se situacija održava i skrbništvo se ne dodjeljuje niti jednom od roditelja.

5 Ako roditelji postignu dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koje se formalnosti moraju poštovati kako bi taj sporazum postao pravno obvezujući?

Osobe koje postignu dogovor o pitanjima roditeljske odgovornosti moraju dostaviti potpisani sporazum o uređenju roditeljske odgovornosti u kojem su sadržane sve dogovorene točke. U njemu mora, pored ostalih mjera, posebno biti uređeno sljedeće:

skrb i skrbništvo nad maloljetnikom,
pravo posjećivanja za roditelje,
izvršavanje roditeljske odgovornosti,
uporaba roditeljskog doma,
naknada za uzdržavanje maloljetnika.

Sporazum o uređenju roditeljske odgovornosti podnosi se zajedno sa zahtjevom odgovarajućem prvostupanjskom sudu. Taj sporazum roditelji moraju potvrditi na sudu koji, nakon saslušanja maloljetnika, ako su dovoljno stari, i državnog odvjetnika, ocjenjuje sporazum.

Sudac će odobriti sporazume između roditelja koji su doneseni radi uređivanja posljedica poništaja, rastave ili razvoda braka ako nisu štetni za djecu. Ako stranke predlože rješenje za posjećivanje i komunikaciju između bake i djedova i njihovih unuka, sud ih može odobriti nakon provođenja rasprave s bakama i djedovima u kojoj su oni dali svoju suglasnost.

Odbacivanje sporazuma mora se izvršiti obrazloženom odlukom. U tom slučaju bračni partneri, prema potrebi, sudu podnose novi prijedlog na odobrenje.

6 Ako roditelji ne mogu postići dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koja je alternativa rješavanju spora a da se izbjegne izlazak pred sud?

Obiteljsko mirenje najbolja je alternativna mjera sudskoj odluci za postizanje sporazuma između stranaka.

Da bi bili izvršivi, doneseni sporazumi moraju uvijek biti odobreni sudskom odlukom.

7 Ako roditelji izađu pred sud, o kojim pitanjima u vezi s djetetom može odlučivati sudac?

Sudac u sudskoj odluci uvijek mora odlučiti o sljedećim pitanjima u interesu maloljetne djece, pritom, ako je moguće, izbjegavajući razdvajanje braće i sestara, i nakon što je saslušao djecu ako su pravno sposobna:

o sudskim mjerama u vezi sa skrbništvom i skrbi koji se dodjeljuju jednom ili oba roditelja i o obrazovanju,

o posjećivanju djeteta navodeći vrijeme, način i mjesto kada roditelji mogu komunicirati djetetom i s njime provoditi vrijeme,

iznimno, ta će prava posjećivanja morati biti ograničena ili obustavljena u slučaju ozbiljnih okolnosti ili ako jedan od roditelja ozbiljno ili učestalo propušta izvršavati svoje dužnosti,

o dodjeli roditeljske odgovornosti i, ako je potrebno i primjereno za djecu, o tome da će jedan roditelj potpuno ili djelomično izvršavati roditeljsku odgovornost, uključujući lišavanje te odgovornosti,

o uzdržavanju koje će plaćati svaki roditelj radi zadovoljavanja djetetovih potreba uzimajući u obzir gospodarske okolnosti i o donošenju mjera koje su nužne za osiguranje učinkovitosti uzdržavanja,

o davanju na korištenje obiteljskog doma i predmeta koji se uobičajeno koriste u slučajevima kada nema suglasnosti među roditeljima, pri čemu se prednost daje bračnom drugu koji ima skrbništvo nad maloljetnom djecom.

8 Ako sud odluči da jedan roditelj treba imati isključivu skrb nad djetetom, znači li to da on ili ona može odlučivati o svim pitanjima u vezi s djetetom a da se prethodno ne savjetuje s drugim roditeljem?

U načelu oba roditelja dijele roditeljsku odgovornost. Oba roditelja stoga imaju ovlasti odlučivati o svim pitanjima koja se odnose na maloljetnika i rješavati sva pitanja, čak i ako je skrbništvo dodijeljeno samo jednom od njih.

Ako se roditelji ne slažu oko odluke koja se može donijeti ili koja bi trebala biti donesena u vezi s maloljetnim djetetom, na primjer u vezi s pitanjima školovanja i obrazovanja kao što je izbor škole ili slobodnih aktivnosti, zdravstvene skrbi kod odabira liječnika, osobnih pitanja kao što je izbor imena ili vjerskog obrazovanja ili izbor mjesta ili države u kojoj će maloljetnici živjeti i slično i kada se pokazalo da je uzajamni dogovor nemoguć, jedan od roditelja može od suda zatražiti rješavanje spora.

Nakon saslušanja oba roditelja i djeteta, ako ono ima sposobnost prosuđivanja, sud će dodijeliti ovlasti donošenja odluka ocu ili majci. U slučaju neslaganja ili nekog drugog uzroka kojim se ozbiljno ugrožava izvršavanje roditeljske odgovornosti, sudac može u potpunosti ili djelomično dodijeliti ovlasti odlučivanja jednom od roditelja ili ih podijeliti među njima. Sve te mjere mogu se donijeti na najduže dvije godine.

9 Ako sud odluči da roditelji trebaju imati zajedničku skrb nad djetetom, što to znači u praksi?

U slučajevima kada je skrbništvo nad maloljetnikom dodijeljeno i jednom i drugom roditelju, u praksi svaki od roditelja naizmjenice skrbi o maloljetniku određeno vrijeme, koje se obično podudara s školskim razdobljima, kao što su semestri ili godine.

Blagdani se dijele među roditeljima.

10 Kojem se sudu ili tijelu trebam obratiti ako želim podnijeti zahtjev za roditeljsku odgovornost? Koje se formalnosti moraju poštovati? Koje dokumente trebam priložiti zahtjevu?

Nadležni sud u sudskim postupcima za rastavu ili sporazumni razvod braka jest prvostupanjski sud koji je nadležan u mjestu gdje se nalazi posljednji bračni dom, ili dom jednog od podnositelja zahtjeva.

Nadležni sud za bračne parnice jest prvostupanjski sud u mjestu zajedničkog doma, a ako bračni drugovi imaju boravište u mjestima gdje nadležnost imaju različiti sudovi, tužitelj može odabrati između suda u mjestu posljednjeg bračnog doma ili u mjestu gdje tuženik ima boravište.

U postupcima koji se odnose isključivo na skrb, skrbništvo i uzdržavanje maloljetne djece, a roditelji nisu u braku, nadležan je prvostupanjski sud u mjestu posljednjeg zajedničkog boravišta roditelja. Ako žive u različitim sudskim jurisdikcijama, tužitelj može izabrati između suda u mjestu boravišta tuženika ili suda u mjestu boravišta maloljetnika.

11 Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima? Postoji li hitni postupak?

U tim se slučajevima primjenjuju sljedeći postupci:

u slučajevima kada postoji suglasnost među strankama, sporazumni postupak utvrđen člankom 777. Zakona o parničnom postupku za rastavu, razvod i donošenje konačnih mjera o skrbi, skrbništvu i uzdržavanju maloljetne djece, ako roditelji nisu u braku,

ako među strankama ne postoji suglasnost, parnični postupak u skladu s člancima 770. i 774. Zakona o parničnom postupku, koji se primjenjuje i na obiteljske postupke i postupke o maloljetnicima, kada roditelji nisu u braku.

U hitnim slučajevima može se zatražiti donošenje mjera u skladu sa sljedećim postupcima:

privremene mjere prije podnošenja zahtjeva za poništaj, rastavu, razvod ili u postupcima koji se odnose na skrb i skrbništvo nad maloljetnom djecom i uzdržavanje. Na to se primjenjuju članci 771. do 772. Zakona o parničnom postupku.

Izričito je predviđeno da, ako nema osnove za hitno djelovanje, mogu biti primijenjene mjere donesene u prvoj odluci, s neposrednim učinkom.

Privremene mjere koje proizlaze iz prihvaćanja zahtjeva za pokretanje bračnog spora ili postupka koji se odnosi na maloljetnike, kao u prethodnim slučajevima. To je predviđeno u članku 773. Zakona o parničnom postupku.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Moguće je dobiti punu ili djelomičnu pravnu pomoć pod uvjetom da je dostavljen dokaz da su ispunjeni uvjeti za pravo na pravnu pomoć, u skladu sa Zakonom o pravnoj pomoći. (Vidi „Pravna pomoć – Španjolska”).

13 Je li moguće uložiti žalbu protiv odluke o roditeljskoj odgovornosti?

Da bi se moglo znati protiv kojih je odluka dopuštena žalba, treba razlikovati između svih mogućih odluka koje se odnose na pitanja roditeljske odgovornosti, odnosno između sljedećih:

protiv svih odluka donesenih u parničnom postupku dopuštena je žalba pokrajinskom sudu,

protiv odluka donesenih u postupku za sporazumni razvod također je dopuštena žalba pokrajinskom sudu ako je dogovorena mjera koja se razlikuje od uvjeta iz sporazuma o uređivanju.

U zakonu nije predviđen pravni lijek protiv odluka o prethodnim ili privremenim mjerama ili o odlukama o ostvarivanju roditeljske odgovornosti.

14 U određenim slučajevima potrebno je obratiti se sudu kako bi se zatražilo izvršenje odluke o roditeljskoj odgovornosti. Kojem se sudu trebam obratiti u takvim slučajevima i koji se postupak primjenjuje?

Ako se sudske odluke o roditeljskoj odgovornosti ne izvršavaju dobrovoljno, može se podnijeti zahtjev prvostupanjskom sudu koji je donio odluku tražeći izvršenje mjere ili mjera koje nisu ispunjene.

Treba navesti odluku čije se izvršenje traži i osobu protiv koje se traži izvršenje te odluke.

15 Što trebam učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala i izvršila odluka o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici?

Odluke o izvršavanju roditeljske odgovornosti u bračnim sporovima u vezi s djetetom donesene u jednoj državi članici koje su izvršive u predmetnoj državi članici i koje su prijavljene, priznaju se u Španjolskoj na zahtjev bilo koje zainteresirane stranke bez potrebe za provođenjem posebnog postupka u skladu s odredbama Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću.

Izvršenje se traži podnošenjem zahtjeva za izvršenje sudu u mjestu boravišta maloljetnika ili u mjestu u kojem se zahtijeva izvršenje. Zahtjevu mora biti priložena preslika sudske odluke čije se izvršenje zahtijeva koja ispunjava uvjete potrebne za utvrđivanje njezine vjerodostojnosti u skladu sa standardnim obrascem iz Priloga V. Obvezno je zastupanje odvjetnika ili sudskog zastupnika.

16 Kojem se sudu u ovoj državi članici trebam obratiti kako bih podnio prigovor na priznanje odluke o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici? Koji se postupak u takvim slučajevima primjenjuje?

Ako želi u Španjolskoj osporiti priznavanje odluke o roditeljskoj odgovornosti koja je donesena u drugoj državi članici, predmetna stranka mora podnijeti zahtjev prvostupanjskom sudu kojem je podnesen zahtjev za priznavanje i tvrditi da postoje razlozi za nepriznavanje utvrđeni u Uredbi 2201/2003.

Osnove za podnošenje zahtjeva sljedeće su:

odluka je očito u suprotnosti s javnim redom, vodeći računa o najboljim interesima djeteta,

dijete nije imalo priliku izjasniti se (osim u hitnim slučajevima),

odluka je donesena u odsutnosti i nije dostavljeno ili prijavljeno pismeno o pokretanju postupka, osim ako je dokazano da je odluka prihvaćena ako strana koja osporava priznavanje i tvrdi da se odlukom ugrožava izvršavanje roditeljske odgovornosti nije saslušana, ako je nespojiva s drugom naknadno donesenom odlukom.

17 Koje se pravo primjenjuje u postupku o roditeljskoj odgovornosti ako dijete ili stranke ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Primjenjuje se pravo primjenjivo u maloljetnikovu uobičajenom mjestu boravišta, u skladu s Haškom konvencijom o zaštiti djece iz 1996.

Posljednji put ažurirano: 05/04/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.